

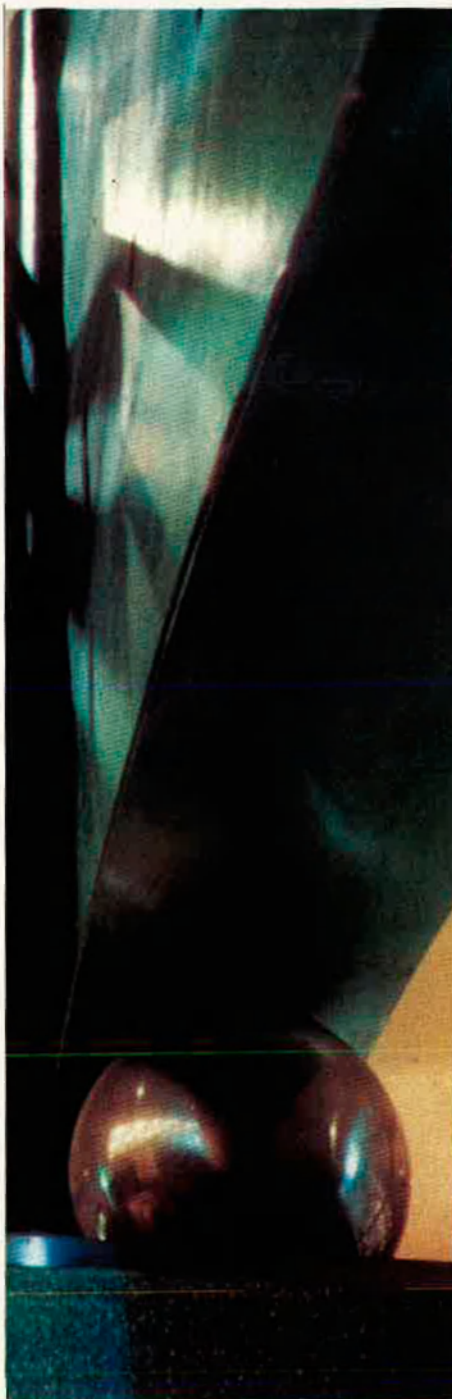
Les Jornades sobre el Nacionalisme Català a la Fi del Segle XX, ¿a mig camí?

A principi del 1987 s'acostava el final de la segona legislatura de la Generalitat de Catalunya recuperada. Aquesta vegada CiU disposava de majoria absoluta, però el govern, l'administració i el partit presentaven mostres evidents d'esgotament en l'entusiasme polític inicial. Es començava a fer palès que el pragmatisme de govern i les ambigüitats d'una negociació inacabable amb Madrid desdibuixaven cada vegada més els objectius de reconstrucció nacional electoralment promesos.

Per altra banda, la crítica política feta des de l'oposició socialista no es limitava a discutir l'obra de govern de CiU, sinó que sobretot s'esplaiava en la desqualificació ideològica del nacionalisme per la seva intel·lectualitat. Les acusacions d'aquesta gent eren les habituals: antiprogresisme, irracionalisme, tribalisme, essencialisme, exclusivisme agressiu, mort de la nació, etc.

Doncs bé, va ser la incomoditat davant aquesta doble situació allò que va portar a convocar les primeres Jornades de debat sobre el Nacionalisme Català a la Fi del Segle XX.

Es a dir que les Jornades van ser el fruit del desencantament polític per la política de CiU, i una reacció a l'investida socialista contra el nacionalisme, als quals es pensava fer front amb l'explicitació d'un "nacionalisme desacomplexat". Dit d'una altra manera, es van sumar els interessos d'algunes persones que havien col·laborat inicialment amb CiU i que progressivament n'havien estat allunyades o excloses, amb els d'unes altres persones amb vocació intel·lectual, properes al nacionalisme, però mancades de tribunes d'expressió i, per tant, amb presència pública limitada. Tal com ho veig ara, i per com va anar evolucionant tot plegat, el fet que Max Cahner fos editor de *l'Avui* era un factor principal del projecte: *l'Avui* era vist com un espai

possible d'aquesta "revolta" dels intel·lectuals nacionalistes, i alhora el mateix diari prenia un pes polític que no havia tingut abans, situant-se en la banda més radical, més a l'esquerra, del projecte polític de CiU.

Les Jornades són a l'origen, doncs de l'aparició de la Fundació Acta, per exemple, tot i que aviat aquesta institució definí la seva estratègia pròpia diferenciada; i també de tota una colla d'incorporacions a *l'Avui* i de l'aparició en escena de nous opinadors fins llavors desconeguts, com de moltes altres iniciatives menors però quantitativament importants.

Aquest joc de "complicitats" a diverses bandes, es manté amb alts i baixos fins a final del 1991. La sortida de Cahner de *l'Avui* i les seves conseqüències és prou simptomàtica: en primer lloc, de la incapacitat de CiU de mantenir un sector crític dins el partit —abans ja havia perdut Miquel Sellarès—, que posa en evidència la seva progressiva feblesa nacionalista; segonament, de les dificultats de mantenir les "complicitats" entre el grup inicial de les Jornades sense posar en perill els interessos particulars de cadascú, relatius a les diverses posicions en l'espai polític; finalment, d'un cert esgotament del mateix discurs "desacomplexat", construït inicialment amb la consciència que la millor defensa és l'atac, però a la defensiva al cap i a la fi, i per tant, amb competència efectiva per a respondre a les investides ideològiques, però sense capacitat de plantejar-se la possibilitat d'esbossar camins comuns pels quals avançar en el projecte polític que se suposa que es defensa.

Aquest primer període arriba fins a les Jornades d'Olot (1990), on crec que es van fer explícites algunes esquerdes bàsiques entre el grup fundador, i arriba a les de Solsona, a les cinques Jornades (1991), molt debilitat. La continuïtat de les Jornades, doncs, passava per una

obertura ideològica i política, a canvi de perdre homogeneïtat. Tant les Jornades de Reus com les d'enguany, a Vilanova i la Geltrú, es poden considerar menys ideològiques de continguts i d'objectius i, en certa manera, de transició. Ara ja no les justifica l'enemic exterior (al nacionalisme), ni poden posar les seves expectatives en la possibilitat d'incidir en la política convergent. Per tant, s'han obert ideològicament i política a la recerca d'un nou espai més general de reflexió i d'influència política, fent de la necessitat virtut.

En qualsevol cas, de tot aquell revulsiu que van ser les Jornades de Vic del 1987, en queden moltes, moltíssimes coses. El balanç de resultats, dels directes i dels induïts, dels confessables i dels inconcessables, és altament positiu.

Personalment, em penso que encara se'n pot esperar molt de les Jornades sobre el Nacionalisme Català a la Fi del Segle XX. Els volums publicats mostren l'abast i alhora els límits del pensament nacionalista actual. Però, pensament i acció política no van pas deslligats, i de la mateixa manera que la fortalesa de l'un pot ser un esperó per a la força de l'altra, també les febleses del primer corresponen a les incapacitats de la segona.

Afortunadament, aquestes Jornades, que sempre s'han volgut mantenir en l'espai de la pre-política, han estat molt sensibles al joc polític. I per tant, el seu futur, no es pot dibuixar ara i al marge dels nous paisatges polítics que la incertesa actual anuncia.

A les Jornades, els queden només sis o set edicions per a arribar al límit temporal que s'havien fixat: la fi del segle. Un límit temporal que, els més optimistes, pensem que correspondrà a l'assoliment dels objectius implícits d'unes Jornades que són només a mig camí: pensar un futur de plenitud nacional per als catalans. El quan s'hi arribarà, ja és una altra qüestió.

Salvador Cardús i Ros
Sociòleg

Garolera (i Bonada) contra Bosch i Rodoreda

L'il·lustre verdaguerista Narcís Garolera, autor de l'edició crítica d'*Excursions i viatges* de Jacint Verdaguer, ha descarregat tota la seva ira —per desavinences personals i/o filològiques amb el director literari de Barcino, Amadeu-J. Soberanas—, amb una sobredosi d'arrogància i supèrbia, contra el qui ell considera “jove estudiant inexpert” autor de l'edició crítica de les *Rondalles* de Jacint Verdaguer, Andreu Bosch i Rodoreda, entre d'altres coses perquè “Bosch no li mereix garanties”. Per sort, les garanties, les hauré o no de merèixer dels estudiosos, erudits i lectors, no pas de qui s'ha dedicat a escorcollar la meua edició crítica amb els ulls encesos pel sol fet de voler-se coronar com a “verdguerista del segle”.

¿Que la meua edició crítica és producte de “l'estreta orientació de Soberanas”? Sí, és clar: perquè n'ha estat el meu autèntic mestre. Però també perquè ha estat fruit de més de cinc anys de feina, sigui dit de passada. Ara bé: afirmar que “Bosch va treballar amb la tesi doctoral de Garolera al costat”, això ja és una greu i falsa acusació producte d'una epilèpsia filològica.

A les *Rondalles* esmento diverses vegades l'edició de Garolera d'*Excursions i viatges*, sobretot el volum I (el III era en premsa quan jo vaig lliurar els originals de la meua edició crítica a Barcino), i el seu article “La transmissió impresa de les obres de Verdaguer”, aparegut a l'*Anuari Verdaguer 1986*. Ara bé, Garolera i jo ens havíem intercanviat en moltes ocasions informació verdagueriana. I així ho faig constar a l'edició crítica de *Rondalles*. Però amb això no n'ha tingut prou: volia, crec entendre, que el seu volum

III d'*Excursions i viatges* hagués sortit abans que el de *Rondalles*. ¿I jo quina culpa en tinc, d'això? ¿És aquest el meu “pecat”? ¿O potser el de ser un “jove estudiant inexpert” que ha publicat l'edició crítica de les *Rondalles* de Verdaguer? Com si no n'hi hagués prou, em recomana —com a autoritat verdagueriana— el títol de *Proses rondallístiques* enlloc del de *Rondalles*. ¿Que potser no s'ha llegit el meu estudi introductor? Finalment, per acabar d'omplir el sac, en relació al glossari del volum *Rondalles* afirma que “són amb prou feines quatre pàgines inútils”. ¿Ves per on!

El més greu del cas és que aquestes folles acusacions hom no sap si són en boca de Garolera o del seu confessor Lluís Bonada, redactor d'EL TEMPS. ¿O és que el senyor Lluís Bonada no sap usar les cometes ni els verbs de dicció? ¿Com, si no, apareix un paràgraf sencer i sense cometes on diu: “Plagi o no plagi [...], el fet és que Bosch i Rodoreda va fer la seva feina amb l'ajut, inconfessat, de la transcripció i les anotacions de Garolera”? De tota manera, no deixa de ser curiós —i, per tant, paradoxal— que Garolera en el prefaci d'*Excursions i viatges* consigni “els noms dels amics Lluís Bonada, Andreu Bosch [...], per les informacions que han tingut la gentilesa de facilitar-me”.

¿Voleu dir que no sóc jo qui ha d'emprendre accions legals contra Narcís Garolera i, si s'escau, contra Lluís Bonada, perquè han vulnerat la integritat de la meua obra i, de passada, de la meua persona?

Andreu Bosch i Rodoreda
Filòleg